

elby Swertha

GEEMEENTEPROGRAM.

(Vastgesteld op 22 April 1919 op het Congres te Arnheim.)

De sociaaldemocratische gemeentepolitiek stelt zich niet ten doel in de eene of andere gemeente het socialisme te vestigen. De vestiging van het socialisme kan slechts internationaal en nationaal tot stand komen op den grondslag van gemeenschappelijk bezit van grond en productiemiddelen. De verwezenlijking van deze voorwaarden ligt buiten het bereik van eenigen gemeenteraad. De sociaaldemocratische gemeentepolitiek stelt zich ten doel het orgaan der gemeente meer en beter dienstig te maken tot het inrichten en beheeren van allerlei instellingen ter voorziening in de behoeften der ingezetenen waarbij gestreefd wordt naar het grootst mogelijke gerief voor de verbruikers en rekening wordt gehouden met hunne economische positie. Langs dezen weg bevordert de sociaaldemocratische gemeentepolitiek de socialistische gedachte; werkt zij mede tot versterking van het besef van de noodzakelijkheid eener socialistische regeling; schept zij en ontwikkelt zij de organen die voor de leiding van de gemeenschappelijke voorziening in algemeene behoeften onontbeerlijk zijn.

Onze gemeentepolitiek kan zich zoowel op het platteland als in de steden elken dag bemoeien met tientallen aangelegenheden, die het leven der ingezetenen ten nauwste raken. Zorg voor woning, voeding, opvoeding, ontwikkeling, gezinszorg, vereenvoudiging van den arbeid der huisvrouw, gezondheidszorg, enz., enz., al deze onderwerpen vormen een onderdeel van het beleid van het gemeentebestuur. Gelukt het om de sociaaldemocratische gemeentepolitiek op een of meer dezer gebieden de leiding te doen geven, dan ligt daarin eene machtige propaganda van elken dag, die sterk spreekt tot de massa der arbeiders.

Deze vooropstelling moet er toe leiden, dat in ons gemeenteprogram geene zuiver socialistische eischen kunnen worden opgenomen, en dat bij alle daarin te stellen eischen rekening moet worden gehouden met de vraag of deze reeds thans in het kapitalisme kunnen worden doorgevoerd. Er is verband tusschen gemeentewet en rijkswet en nog in meer dan een opzicht wordt de doorvoering van eischen van sociaaldemocratische gemeentepolitiek door de rijkswetgeving min of meer tegengehouden.

Waar deze ervaring in de gemeenteraden wordt opge-

daan, zal hieruit de prikkel ontstaan om van den gemeenteraad aandrang te doen uitgaan tot wegneming van de belemmeringen in de rijkswetgeving, die de ontplooiing van onze gemeentepolitiek tegenhouden.

1. Naar de draagkracht opklimmende belastingen met ruime vrijstelling van lagere inkomens en aftrek voor onderhoud van kinderen, onvermogene ouders en inwonende verwanten. Belasting op de waardevermeerdering van bebouwde en onbebouwde eigendommen. Bijzondere belasting van eigenaren, die bijzonder voordeel trekken van gemeentewerken.

2. Overbrenging in gemeentebeheer van alle plaatselijke particuliere monopolies en van zoodanige bedrijven, welker particulier beheer strijdig is met het verbruikersbelang en die rijp voor naasting zijn. Regeling van de bedrijfstarieven in verband met de bijzondere arbeidersbehoeften.

3. Tijdige uitbreiding van gemeentelijk grondbezit, waarbij het beheer gericht moet zijn op eene goede woningpolitiek. Tijdige vaststelling van weloverwogen uitbreidingsplannen, waarbij naar behoud van natuurschoon wordt gestreefd. Gebruik van het grondbezit voor gemeentelijke levensmiddelenvoorziening. Uitgifte van gemeentegrond in erfpacht. Waar uitgifte van gemeentelijken tuingrond in kleine perceelen in verband met plaatselijke toestanden noodzakelijk is, wordt deze beperkt tot wat noodig is voor voorziening in eigen gezinsgebruik.

4. Gemeentelijke woningbouw en krachtige, snelle bevordering van bouw door bouwverenigingen. Vaststelling van eene bouwverordening, die eenen goeden woningbouw verzekert. Bevordering van gemeenschappelijke inrichtingen voor de vereenvoudiging van de huishouding en voor kinderverzorging. Naast hoogbouw bevordering van tuinstadbouw en van huizen voor een of twee gezinnen. Krachtige voortzetting der onbewoonbaarverklaring van krotten. Opruiming van slechte blokken en wijken door onteigening. Vaststelling eener verordening op de dichtheid der bewoning van de woningen. Verhuring van woningen voor groote gezinnen en lagere inkomens beneden kostprijs. Wering van allen werkgeversinvloed op de verhuring der woningen, ontstaan door werkgeversbijdragen in de woningbouwkosten. Gemeentelijke hypotheekbanken ter bevordering van den bouw van woningen, voor welke geen rijksvoorschotten zijn te verkrijgen. Zorg voor uitbreiding van openbare parken en plantsoenen. Zorg voor volledige inrichting der nieuwe woonwijken: voorziening met scholen, enz.

5. Gemeentelijke voortbrenging, aanvoer, verwerking en verkoop van levensmiddelen niet slechts voor groote steden, doch ook voor plattelands en kleinere gemeenten. Goed ingerichte markten voor levensbehoeften. Gemeentelijke melkcentrales. Keuring van levensmiddelen, ook ten opzichte van voedingswaarde. Gemeente-keukens en -eethuizen.

6. Regeling der arbeidsvoorwaarden van het gemeentepersoneel in georganiseerd overleg met zijn vakverenigingen. Invoering van den achturedag voor het gemeentepersoneel en van een drie- of vier-ploegenstelsel voor nachtwerkers en politie. Vrijheid van dienst op Zondag of, wanneer dit onmogelijk is, eene andere vrije dag in de week. Vrije Zaterdagmiddag. Eene jaarlijksche aaneengesloten verloftijd. Scheidsgerechten ter beoordeeling van straffen met vrije keuze zijner scheidsrechters door het gemeentepersoneel. Bij gelijken arbeid gelijk loon voor man en vrouw. Geen ontslag van vrouwelijk personeel wegens huwelijk; voldoende verlof voor zwangeren en kraamvrouwen. Bestekbepalingen zooveel mogelijk in overeenstemming met de arbeidsvoorwaarden der gemeenten, met als minimum hetgeen in de collectieve arbeidsovereenkomsten der vakverenigingen is vastgelegd.

7. Regeling van de winkelsluiting.

8. Bureaux voor kostellozen rechtsbijstand aan on- en minvermogenden.

9. Kosteloos voorbereidend, lager-, herhalings- en ambachtsonderwijs voor jongens en meisjes met kosteloze leermiddelen. Bij voldoende gebleken geschiktheid kosteloos middelbaar en hooger onderwijs voor on- en minvermogenden met kosteloze leermiddelen en zoo noodig met geldelijke ondersteuning der ouders. Voor zoover het onderwijs niet kosteloos is, schoolgeld naar draagkracht. Bevordering van leiding bij beroepskeuze. Bevordering van onderwijs voor volwassenen. Streng toezicht op het bijzonder voorbereidend onderwijs. Voor het personeel van het voorbereidend onderwijs eene salarisregeling die de verbetering en nieuwe ontwikkeling van dit onderwijs bevordert. Verplichte opleiding van dit personeel.

Invoering van een zevende en achtste leerjaar. Kleinere klassen.

Afzonderlijk onderwijs voor schipperskinderen, achterlijken, spraakgebrekkigen, hardhoorenden en blinden, eventueel door samenwerking van verschillende gemeenten.

Gemeentelijk vakonderwijs, ook voor meisjes. Huis- houdonderwijs.

Invloed van het onderwijzend personeel in schoolzaken. Afschaffing van het ambulantisme.

Lichamelijke onderwijszorg door gemeentelijke schoolvoeding en -kleeding, vacantiëkolonies, schoolbaden, schoolartsen, schooltandartsen en schoolverpleegsters.

10. Bevordering der volksontwikkeling door openbare boekerijen en leeszalen, musea, voordrachten, toneelvoorstellingen en concerten, sport en speelterreinen. Openbare vergaderzalen.

11. Uitgebreide zorg voor openbare gezondheid. Openbare ziekenhuizen, badhuizen, zweminrichtingen, wasch- en doucheinrichtingen en zoo noodig waschhuizen. Openbare slachthuizen, ook voor kleine gemeenten. Geneeskundige verzorging voor onvermogenen, met vrije artskeuze. Gemeentelijke wijkverpleging. Tandheelkundige klinieken. Stichtingen ter huisvesting van weezen en halfweezen, buitenechtelijke kinderen, ouden van dagen en dakloozen, doorgangshuizen voor ongehuwde moeders. Kosthuizen voor ongehuwde mannen en vrouwen.

12. Zorg voor moeders en kinderen door: cursussen in kinderverzorging, kraamvrouwenklinieken, gemeentelijke kraamverzorging en huishoudenverzorging. Voorlichtingsbureaux voor jonge moeders. Zoogpremies. Melkkeuken. Gemeentelijke kleinkinderbewaarplaatsen (crèches) en gemeentelijk toezicht op particuliere inrichtingen. Vrouwelijke beampten bij de zedenpolitie.

13. Overbrenging der armenzorg in rechtstreeksch gemeentebeheer met opheffing der zelfstandige burgerlijke armbesturen. Zoolang dit nog niet geschied is, arbeiders-vertegenwoordigers in de armbesturen.

14. Beperking van het aantal drankvergunningen en verloven. Drankvrije wijken.

15. Afschaffing der bepalingen uit de politieverordeningen, die de vrijheid van betooging, vergadering en drukpers belemmeren.

16. Gemeentelijke deelneming aan de rijkswerkloozenverzekering. Openbare arbeidsbemiddeling. Productieve werkverschaffing.

17. Samenwerking van gemeenten ter totstandbrenging van wat buiten het bereik ligt van afzonderlijke gemeenten (b.v. waterleiding, gasfabriek, gezondheidsdienst, vakonderwijs, kosteloze rechtsbijstand, enz.). Gezamenlijke inkoop van materialen, die voor gemeentediensten noodig zijn.
